

Verbraucherzentrale Südtirol
Centro Tutela Consumatori Utenti

Die Stimme der VerbraucherInnen
La voce dei consumatori

Verbraucherzentrale Südtirol

Zwölfmalgreiner Straße 2
39100 Bozen
Tel. 0471 975597
info@verbraucherzentrale.it

Telegram cunsumadëures mei/juni 2014

Nia de fat cun la scomenciadia dl grup por cumprè energia

Al n'é nia n "marcé" dl'energia y dl gas!

La ZC se damana "cooperatives de energia" por i consumadus

I consumadus n'ô nia plü ester "vaćes da muje" tles mans de de tai che spicolëia

Pian ia dales tröpes domandes de uténç de energia y gas â la ZC metü a jì na scomenciadia dl "Grup d'acuisiziun d'energia eletrica y gas", en cört GAE, a na moda che i tliénç finai ciafass prisc miù marcé por löm y gas. Feter 7.000 families tla regiun â fat para cun ligrëza al grup. La ZC à portè inant la scomenciadia cun gran impégn de tämp y forzes.

Ala fin de jenà él gnü scrit fora na lizita de passa 21 miliuns de kWh de energia y 3,7 miliuns de m³ de gas danter passa 70 sozietês. Mo canche al é tomè le terminn dla bandida àn messü se confrontè cun na burta realté: ala ZC ne ti él rové gnanca öna n'oferta che an ess podü tó. Ma öna na sozieté (dl Südtirol) à présentè süa oferta standard che é bele azessibla a düc i consumadus dl post. La scomenciadia à messü registré n resultat che an ne se aspetâ nia y n'à nia albü suzès. Tla ZC àn messü constatè cun gran desplajëi che la scomenciadia, piada ia sot les mius audanzes, é romagnüda "vitima" de na mancianza, de fat, de concorënza sól marcé dl'energia y dl gas, a dann di consumadus.

La Provinzia ne po nia ma ćiarè pro, ara mëss tó tles mans la situaziun!

La politica provinziala vëgn inviada a se dè jö plü debota che ara va cun chëstes domandes di zitadins. Sciöche pröm vare fóssel da réalisé n stüde de fatibilité, cun laprò le model de finanziamënt, che analisëia la possibilité da lascè agì i zitadins diretamënter sön le marcé tres cooperatives d'energia di consumadus che é bele o pormò da cherié.

Ći po pa fà i tliénç dl'energia?

Tratan che i aspetun che al se müdes davëi val' ne ti réstel nia ater da fà ai tliénç dl'energia co consulté le "Trovaofferte" sól sit dl'AEEG (www.autorita.energia.it) y chirì, meton averda, na bona oferta por sü bojëgns. Respet al "prisc de majera sconanza" vara da réalisé ségn sparagns de spëisa incér le 10% por l'energia eletrica y l'8% por le gas. Sce i tignun cunt che les tarifes talianes é danter les plü altes tl'Europa ne pon nia baié davëi de n'"oferta" al marcé. La spana de sparagn messess bëgn ester majera!

Zertificat energetich tl Südtirol: can l'adôron pa?

Canche al vëgn costruì o venü tl Südtirol n immobil, o al vëgn ma stlüt jö n contrat de locaziun nü, ôl ester le zertificat energetich. Tl caje de ressanamënç val debojëgn por ti rovè pormez ai bonus de cubatöra, ales detraziuns fiscales y ai contribuć provinziai dl ofize sparagn energetich.

Aladô de tan vedl che l'immobil é y dles condiziuns energetiches dl immobil, y incé aladô dla rajun ćiodì che an adora le zertificat energetich, vara da chirì fora danter sorts desvalies.

Sön la plata dla ZC www.centroconsumatori.it él n ressumé cört di zertificać desvalis.

Contrać “porta a porta” de energia y gas

ZC: no mostrede copies de fatures y no dede ca üsc dać personai!

Metede averda canche zacai sona pro porta y se presentëia cun frases sciöche: “Orésses paié demanco de eletrizité; i ves pitun n sconto interessant sön le prisc dl'energia. Podëise se mostrè na copia de osta bolëta, spo ćiarunse deboriada tan de eletrizité che i consumëis al ann”. Sovënz ne dà chëstes porsones nia do y feter dagnora éres bones da se fà mostrè y dè na copia de na bolëta.

Dantadöt sce i ne sëis nia interessà a mudé osta sozieté dl'eletrizité y dl gas, dijede madér “no, i n'à degun interès!”. No dede ca o mostrede na bolëta a foresti che se presentëia dan osta porta y dantadöt no dede dant üsc dać personai o de osc punt de fornidöra (POD o Pdr). Sce i orëis ejaminé l'oferta de na sozieté nöia, podëise damanè che al ves vëgni lascè na copia dles informaziuns precontratuales generica, mo zënza, i le dijun ćiamò n iade, dè üsc dać o firmé val’.

Por assistëenza: ZC “Portina Energia” – sënta a Balsan, str. Dodiciville, 2 – tel. 0471 975597

Osservatore cuncorënċ dla ZC: cunc online dagnora vantajus

L'anzianité dl cunt fej fora i cosc dl cunt

Incé chësc ann à la ZC confrontè i cosc di cuncorënċ (a pachet, la descrizion é da ciafè plü inant) pro la portina y online. Al vëgn confermè de bones possibilités de sparagn por chi che adora i cunc online respet ai cunc pro portina tradizionali. Dantadöt i jogn anüza chëstes possibilités. Atenziun al'anzianité dl cunt: n'é pa chësc un di fatars prinzipai che fej fora le cost complessif de n c/c. A vignun ti pàiel la mëia da paridlé, sides a che che à bele n cunt, sides a che che oress nen daurì un.

Le confrunt – Tan spënon pa por n cunt corënt (a pachet) al ann?

Tl detai:

“cunt por jogn”: le cost a pachet de n cunt cun operaziuns pro portina va da n euro (Cunt Chili dla Cassa de Sparagn) a 151,38 euro al ann; da zero euro (Cunt Arancio dla ING) a 140,60 euro al ann por chël cunt operaziuns on line.

“cunt familia cun numer de operaziuns mesan” (228 operaziuns al ann): i cosc variëia da 36 euro (Cunt Yellow) ai 147,25 euro al ann, pro portina; da zero euro (Cunto Arancio – Conto IW Bank) a 102,46 euro al ann, sce online.

“cunt pansionà cun numer de operaziuns bas” (124 operaziuns al ann): an va dai 6 euro (Cunto

Talian ZIP Base de MPS) a 100,50 euro/ann, pro portina y da zero a 57,00 euro/ann, sce online.

Avis ai pansionà cun na ponsiun plü bassa co 1.500 euro y a che che à n davagn bas: te chisc caji àn le dërt da daurì n cunt de basa debann (por de plü informaziuns ćiara söl sit dla ZC sot „Sorviss finanziars/atualité/cunč de basa“)!

Le tabela dl confrunt y d'atres informaziuns d'öga é dan man sön la plata internet www.centroconsumatori.it.

Tlers i prighi lià al incuinamënt eletromagnetich

Le convëgn internazional da dan da püch sostignì dala "Kompetenz Initiative" sotrisseia le bojëgn da antergnì por limité i dagns dl incuinamënt eletromagnetich. Ince nota Provinzia messess considerè sceriamenter le bojëgn da adotè altamo le prinzip de precauziun!

I prighi lià ai livì de incuinamënt eletromagnetich general da ségn ne po nia plü gnì scutà ia. Chësc é le resultat sön chël che tröpes personalités dala Germania, dal'Austria, dala Svezia (cun le sostëgn de organisaziuns a livel europeich) che à tut pert d'aurì al convëgn publich tla cité todëscia de Würzburg, é dötes a öna.

La manaciada é gnüda sotvalutada dassënn ćina ségn: le gran aumënt de fontanes de raiaziuns eletromagnetiche tla vita da vigni dé – nia ma antënes, repetiturs, mo ince wi-fi, cordless, sistems wireless de vigni sort – provochëia na situaziun d'esposiziun generala de düc chi che vir y laôra te na realté urbana o extraurbana, che superëia dassënn le livel dér bas d'esposiziun ales radiaziuns a chères che i sun gnüs ausà dal'evoluziun biologica.

Dantadöt i mituns, les ères grosses y personnes indeblides patësc.

I ac dl convëgn é online sot: www.kompetenzinitiative.net.

Por informaziuns él a desposiziun nosc sorviss de consulenza a Balsan, telefond 0471 941465, mail infoconsum@centroconsumatori.it.

Mondiai tl Brasil: consëis d'öga dala Rei dles ZCE

La Zentrala di Consumadus Europeica ves lascia alsavëi üsc dérç tl Brasil. Piede ia informà cun le codejel sön i mondiai tl Brasil 2014. Al contëgn döt ci che i messëis savëi por podëi se gode deplëgn la permanënza tl Brasil.

De ci documénç éise pa debojëgn? Cai é pa üsc dérç de passajiers? Co podëise pa s'assiguré dla cualité de osc hotel? Co röion pa tl stadium? Ci él pa bun da savëi canche an cumpra ite o va a céna? Co pon pa paié tles botëghes? Co pon pa fà da tignì fora bolëtes dl telefond ćeres? Ci numeri él pa da cherdè sö tl caje de emergënsa? Por dötes chëstes demandes ciafëise na resposta tl codejel dla Zentrala di Consumadus Europeica che contëgn ince le prospet de dötes les partides y n pice vocabolar cun les paroress d'öga da savëi por se fà capì tl Brasil.

De plü informaziuns: www.euroconsumatori.org.